

Met BOTC op “studiereis”

Tekst Antoon van de Veegaete, foto's Walter Ceulemans

Bij de Belgische Oldtimer Truck Club huldigen ze het devies : “reizen om te leren” , zomaar doelloos rondrijden ligt niet in onze aard. Dit streven hadden we door een akelig virus wat moeten opbergen, maar op die bewuste zondag klommen we terug in onze cabines om te verzamelen aan Zelzates jachthaven.

Zelzate wordt meestal geassocieerd met zware industrie, maar er is ook ruimte voor de pleziervaart, en om dat plezier nog wat kracht bij te zetten is er een clublokaal opgetrokken op een oude lichter. Aangezien de meeste deelnemers al de nodige kilometers hadden afgemaakt om daar te komen, werd er op dat omgebouwde binnenvaartschip koffie en ontbijtkoeken geserveerd, en dit met zicht op het Kanaal Gent-Terneuzen.

Zicht op het Kanaal Gent-Terneuzen vanop het “clubhuis” of “clubschip” van de Jachtclub

Onze penningmeester die de rit organiseerde, contacteerde de “gidsenkring van het Meetjesland”, en zorgde op die manier voor een gids die zijn taak – het informeren en onderhouden van de deelnemers, meer dan ernstig nam. Vanop de boot, een eerste briefing over het fameuze kanaal, een erfstuk uit de tijd dat we nog deel mochten uitmaken van het “Verenigd Koninkrijk der Nederlanden”. In 1823 besliste Koning Willem 1 immers om de Sassevaart die Gent met Sas-van- Gent verbond, door te trekken tot Terneuzen, waardoor Gent een directe verbinding zou krijgen met de Westerschelde. De officiële inhuuldiging vond plaats in 1827, maar bij de onafhankelijkheidsverklaring van België, sloten de Nederlanders de Westerschelde af, waarop de Belgen als tegenreactie het kanaal voor Nederlands verkeer onbruikbaar maakten door er palen in te heien.

Een restant uit die overgangperiode, het oude maar fraaie Tolhuis

Na heel wat gepalaver en getouwtrek, wordt het inmiddels wat verzande kanaal in 1841 weer vrijgegeven, waarna een serie van verbeteringswerken, waaronder het rechtekken van een aantal vervelende bochten rond 1870 het kanaal stilaan in de vorm legt zoals we het nu kennen. In het Nederlands-Belgisch traktaat van 20 juni 1960 werden opnieuw afspraken gemaakt voor wat gabarit en sluiswerking betreft, zodat het 32 kilometer lange kanaal nu schepen toelaat met een tonnenmaat van 125.000 ton.

De “ARKLOW MARSH” een onder Ierse vlag varende coaster onderweg naar Gent

Dat het kanaal gebruikt wordt konden we aan de lijve ondervinden toen de kolonne werd opgehouden door de omhoog geklapt "Zelzate brug". Eens de kustvaarder gepasseerd konden we koers zetten richting Sas-van-Gent, waarbij we het tracé evenwijdig aan het kanaal volgden. We moesten even over Nederlands grondgebied omdat een stuk van het parcours ons over voor trucks ongeschikte wegen zou leiden. Dit liet ons toe om een favoriete smokkelroute over te doen die ons van het gehucht Zandstraat, over Philippine (bekend mosseldorp – amper 2000 inwoners maar 8 mosselrestaurants) tot Watervliet voert.

De kolonne onderweg naar Sas van Gent, de oevers van het Kanaal volgend

Dit is grensgebied waar in de jaren vijftig en zestig, smokkelaars een kat en muis spel speelden met de ambtenaren van Douane. Aan het "stiekem" overbrengen van Nederlandse boter was toen een aardige stuiver te verdienen, en zoals met veel zaken begint het bescheiden waarna men steeds driester te werk gaat tot en met het inzetten van bepantserde vrachtwagens. Tussen de smokkelaars heerst er de nodige rivaliteit wat soms in de kaart speelt van de toezichhoudende overheid, want men praat mekaar aan de galg.

Aan de Onze-Lievevrouwe Hemelvaartkerk aan het dorpsplein in Watervliet is voor ons plaats gereserveerd zodat wie wil de gids kan volgen voor een bezoek aan dit door Hiëronymus Lauwerijn in het begin van de 16^e eeuw opgerichte gebouw. De bouw van de kerk in een Brabants-Gotische stijl, een in deze contreien zeldzame bouwwijze, gebeurt bijna simultaan met de stichting van Watervliet. De vruchtbare kleigronden brengen welvaart in het dorp, en dat laat men dan ook graag zien. Niet zonder enige trots loodste de gids ons naar “ de Nood Gods”, een rond 1520 geschilderde triptiek, opgenomen in de topstukken lijst van de Vlaamse Gemeenschap. Het werk wordt toegeschreven aan de “ Meester van Frankfurt”, een noodnaam van een renaissance schilder die vermoedelijk tussen 1480 en 1520 in Antwerpen actief was, en waarvan de naam verwijst naar het feit dat hij zijn kunst vooral in Frankfurt aan de man bracht.

Maar ook andere zaken bewijzen die welstand. De fraai beeldhouwde preekstoel, het monumentale orgel en de andere schilderijen moeten de gelovige bezoekers door de eeuwen heen gefascineerd hebben.

Het bijvoeglijk naamwoord “ monumentaal” lijkt me in het geval van het orgel niet overdreven

Na dit bezoek is het met zijn allen naar Sint-Jan-in-Eremo en Waterland-Oudeman, beiden eveneens deelgemeentes van Sint-Laureins, waar we verwacht worden in de “ Roste Muis” . In de 19e eeuw was deze “taveerne” een schenkhuis, een geheim café waar de boeren bij Virginie van Durme uit het omliggende, na het Angelus-gebed, om hun “noene” kwamen. Zoals zoveel schenkhuisen bestond het café toen uit een kleine voorkamer waar de gasten werden ontvangen. Die voorkamer, waar menig vlasboer, jager of visser hun stoere verhalen vertelden, is op de dag van vandaag intact gebleven. De naam “ Roste Muis”, die trouwens geregistreerd is, heeft het café aan eerder vermelde Virginie te danken, die tijdens het dansen op tafel, iets teveel van zichzelf prijs gaf. Het kleine schenkhuis is ondertussen geëvolueerd naar een bloeiend restaurant, gelegen aan de Oudemans kreek. In het water ervan staat een beeldengroep die verwijst naar de Reinaertsage – “als de vos de passie preekt , boerke hoedt uw ganzen”, we zijn in het Meetjesland, en daar leeft deze saga nog altijd.

De beelden groep “Reinaert en de ganzen” , mooi, maar let vooral op het krekenslandschap

We zitten midden in een krekengebied, dus na het middagmaal trekken we van de Oudemanskreek naar de Boerenkreek, een provinciaal recreatiedomein, met waardevolle fauna en flora. De combinatie – fauna en krekens, brengt ons onherroepelijk bij de paling, voorwaar een merkwaardig beestje, een vis die geruime tijd uit het water kan overleven, die zich kronkelend over vochtig land kan voortbewegen, maar toch de voorkeur geeft aan beschutte waterpartijen, zoals voedselrijk water tussen rietwortels. Is vooral actief bij valavond en tijdens warme zomerdagen, en graaft zich in voor de winter, waarbij hij in rusttoestand is van november tot maart. Voedt zich met muggenlarven en kuit van vis, maar ook kleine ongewervelden als de vlokreeft staan op zijn menu.

De “ Boerenkreek” , noch boeren, noch paling gezien, maar wel leuk wandelgebied (bij droog weer)

Na een verblijf van vijf tot vijftien jaar in zoetwater, verkast de paling naar de paaigronden in de Sargassoze, waar ze kuitschieten op grote diepte, waarna de aaltjes via de golfstroom terug naar Europa komen. Een tocht die ongeveer 21 maanden duurt, waarbij ze zich ontwikkelen tot “glasaal”. Jammer genoeg moet men vaststellen dat dit natuurlijk proces door menselijk toedoen op verschillende manieren is verstoord. Door de klimaatverandering wordt de richting van de golfstroom beïnvloed en toxische stoffen zoals dioxines en resten van medicijnen (oestrogene stoffen uit voorbehoedsmiddelen) verstoren de hormonale werking. Dammen, afsluitdijken en stuwmuren beperken bovendien de migratie mogelijkheden, en komen de glasaaltjes eenmaal terug dan worden ze overbevist door Zuid-Europese vissers voor de export naar Azië waar paling een delicatessen is.

We zeiden het al, paling is niet alleen speciaal, het is ook een lekker beestje. En in de streek maken ze zich sterk dat ook zij met deze delicatessen ook raad weten. Paling in 't groen kent iedereen, maar in restaurant “Polderzicht” kregen we een proeverij aangeboden om te bewijzen dat er meer mogelijk is. Het recept is uiteraard een goed bewaard geheim, al zal room zeker deel van uitmaken van de ingrediënten. Bovendien konden we kiezen om het proevertje te combineren met “palingbier” of “palingwijn”, want zoals iedereen weet “ vis moet zwemmen”.

Weerman Frank had het voorspeld: “lokale onweders in de namiddag”. Optimist als we zijn interpreteerden we dat als – lokaal is zeker niet bij ons, en als het toch bij ons is, dan in de zeer late namiddag. Viel die inschatting lelijk tegen – lokaal was boven Watervliet, en de namiddag was zeker niet laat. Doorweekt kruipen we dan maar teug in onze cabine, ventilatie op maximum om de aanslag op de ramen weg te poetsen, zodat we ons niet op de tast naar onze volgende bestemming – het Godshuis – in Sint-Laureins dienden te begeven.

De vraag die bij de meesten opkomt bij het zien van dit gigantische complex is waarom dit bouwwerk hier in de polder werd neergepoot? Het werd in de 19^e eeuw gebouwd op initiatief van pastoor Olivier Andries van Middelburg, en gefinancierd door juffrouw Antonia van Damme (1787-1879) om tegemoet te komen aan het gebrek aan geneeskundige infrastructuur in een streek waar moeraskoorts en gebrek aan hygiëne voor de nodige medische problemen zorgden. Later volgden nog een functie als rusthuis, om daarna te worden omgevormd tot een feest- en seminarie complex. Alhoewel ambitieus en luxueus van opzet, was dit een zakelijke flop, een faling, en enkele mislukte pogingen om het wederom op te starten later, ligt het complex er verwaarloosd en troosteloos bij.

Maar in mineur willen we niet afsluiten, in het café daar recht tegenover krijgen we een broodje en “one for the road” aangeboden. Via Maldegem en Aalter zetten we koers naar onze plaats van vertrek, waar we bij aankomst kunnen terugblikken op een aangename en leerzame dag in eigen land – prima publiciteit voor een “ staycation” met of zonder oldtimer truck.

Nog een paar truck foto's – om het af te leren:

“New kid on the dock”, de Scania LB110 van familie Vandewiele

De dag begon al met een file.... Maar wel een mooie!

“een neuslengte vóór hebben” kan je hier letterlijk nemen.....